

Program för hållbar utveckling 2021–2025

Region Örebro län

Förord

Vi vill att Region Örebro län ska bidra till att invånarna har en god hälsa, känner trygghet, frihet och har hopp inför framtiden. Planeten vi lever på har begränsade resurser och när vi driver utveckling måste vi ta hänsyn till natur, samhälle, ekonomi och människans välmående. En hållbar utveckling kan inte ske om miljön försämras, om välfärden inte är rättvist fördelad eller om våra naturresurser överanvänds. Region Örebro län måste ta höjd för klimatförändringarnas effekter och höja vår beredskap för en framtid med bland annat fler värmeböljor, vattenbrist och spridning av nya sjukdomar. Som i sin tur innebär allvarliga sociala och ekonomiska konsekvenser.

När detta förord skrivs är vi dessutom mitt i en pågående pandemi som vi ännu inte kan se konsekvenserna av. Vi befinner oss i en omvälvande tid med många utmaningar. Därför är det extra viktigt att invånarna i vårt län kan lita på att Region Örebro läns verksamheter tar ansvar, samtidigt som vi utvecklas för framtiden.

Med vårt hållbarhetsprogram vill vi ge en samlad beskrivning av hur vi inom organisationen Region Örebro län arbetar för hållbar utveckling i linje med Agenda 2030, FN:s globala mål för hållbarhet. Målen och insatserna styr mot vår vision ”Tillsammans skapar vi ett bättre liv”. Programmet ska användas som stöd och drivkraft för att integrera hållbar utveckling som en naturlig del i det dagliga arbetet.

När vi inom Region Örebro län antog Program för hållbar utveckling 2017 var vi första region att föra ihop de sociala, ekologiska och ekonomiska aspekterna i samma program. Genom Program för hållbar utveckling 2021–2025 fortsätter vi att kraftfullt, samordnat och långsiktigt arbeta för att förbättra Region Örebro läns verksamheter och göra dem mer hållbara.

Vi vill och vi ska ta ansvar!

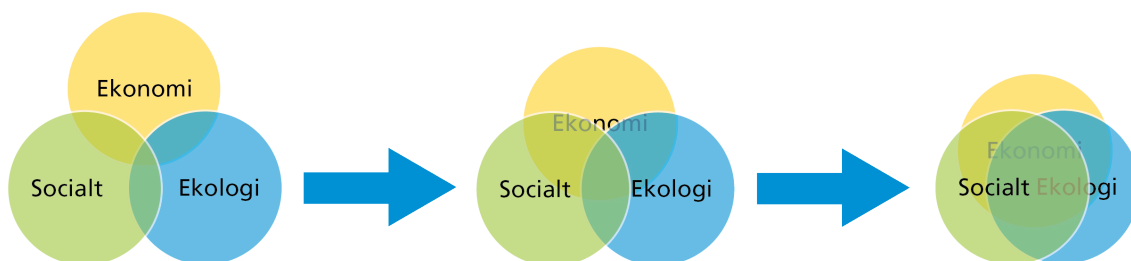
Andreas Svahn
Regionstyrelsens ordförande

Om programmet

Program för hållbar utveckling 2021–2025 beskriver hur Region Örebro län ska arbeta internt med de globala målen i FN:s Agenda 2030. Arbetet utgår från tre övergripande mål som ska uppfyllas genom bland annat god förankring, samverkan och kontinuerlig uppföljning. Under varje övergripande mål finns ett antal inriktningsmål som talar om vad vi ska arbeta med under programperioden.

Programmet är Region Örebro läns styrdokument för hållbarhetsarbetet i våra förvaltningar och dess verksamheter. Region Örebro läns majoritetsägda bolag omfattas av programmets övergripande mål och förväntas ta ansvar för att styra mot en hållbar utveckling i verksamhetsplanering, styrning och ledning.

Hållbar utveckling kan beskrivas som överlappningen där de tre dimensionerna social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet möts. Varje dimension har lika stort värde. Vid arbetet med Program för hållbar utveckling har ambitionen varit att tydliggöra kopplingen mellan de tre dimensionerna genom att integrera dem med varandra i våra övergripande mål.

Vad kan göra din verksamhet mer hållbar?

Avgränsning mot andra styrande dokument

Den regionala utvecklingsstrategin (RUS), Tillväxt och hållbar utveckling i Örebro län 2018–2030, beskriver hur Örebro län ska utvecklas. Till RUS finns ett antal program och handlingsplaner kopplade som beskriver hur Region Örebro län verkar för en hållbar utveckling i länet.

Hållbarhetsfrågor kopplade till kollektivtrafiken tas omhand i det Regionala trafikförsörjningsprogrammet.

Beredskap och säkerhetsfrågor hanteras i Region Örebro läns risk- och sårbarhetsrapport.

För att reglera specifika aspekter av det interna hållbarhetsarbetet, till exempel aktiva åtgärder för jämställdhet eller riktlinjer för miljöarbetet, tas ibland styrande dokument fram som kompletterar Program för hållbar utveckling.

Våra övergripande mål är:

Under varje övergripande mål finns ett antal inriktningsmål som beskriver vad vi ska arbeta med under programperioden.

Våra strategier

Vår organisationskultur och vårt arbetssätt ska uppmuntra och säkerställa hållbarhet i våra uppdrag och processer. Det gör vi genom att utgå från fyra strategier:

- Vi samverkar och kommunicerar tvärfunktionellt inom ordinarie lednings-, huvud-, och stödprocesser.
- Vi skapar en hög grad av förankring och ägandeskap i linjeorganisationen för hållbarhetsfrågorna.
- Vi har en tydlig målstyrning och följer kontinuerligt upp programmet för att försäkra oss om att verksamheterna rör sig mot beslutade mål.
- Vi arbetar med utbildning i en lärande organisation för att kontinuerligt utveckla och integrera vår förståelse av vad hållbar utveckling betyder för oss.

Planering, genomförande och uppföljning

Region Örebro län ska arbeta för att hållbarhet ska vara integrerat i ordinarie verksamhet. Nämnder och förvaltningarnas ledningsgrupper ansvarar för att inriktningsmål i programmet implementeras i verksamhetsplaner och att aktiviteter genomförs som bidrar till att uppnå målen.

Programmet följs upp genom ett antal indikatorer kopplade till inriktningsmålen. Uppföljningen sammanställs i en årlig hållbarhetsredovisning. Staben hållbar utveckling har det övergripande ansvaret för att samordna uppföljningen och redovisa resultaten till regionstyrelsen. Programmet ska även årligen följas upp på förvaltningsnivå.

Hållbar utveckling i Region Örebro län

Under det senaste århundradet har människans livsstil utvecklats i en riktning som på många sätt visat sig vara ohållbar. Överutnyttjandet av naturens resurser har lett till miljöförstöring och klimatförändringar som i sin tur bidrar till att förstärka ojämlikheter och skapa social instabilitet. Vi befinner oss i ett världsomfattande ekologiskt och ekonomiskt läge som riskerar att få svåra följder.

Sett på global nivå är världens tillgångar och inkomster extremt ojämnt fördelade. I Sverige är skillnaderna inte lika stora men samtidigt är Sverige det land i västvärlden där ojämlikheten ökat mest under de senaste decennierna. Detta gäller även i vårt län. Växande ekonomiska och sociala klyftor har stora konsekvenser och påverkar bland annat demokratin, folkhälsan och den enskilda människans makt och möjligheter i livet. Människor och områden som redan är mer utsatta riskerar att drabbas hårdare än andra av ökad ojämlikhet.

Genom Region Örebro läns ansvar för folkhälsa, sjukvård och tandvård kan vi direkt påverka invånarnas möjlighet till god och jämlik hälsa. Vi måste därför fortsätta att arbeta för demokrati, delaktighet och för att förebygga och överbygga skillnader i hälsa och ohälsa. För att detta ska vara möjligt behöver vi kontinuerligt kartlägga, sammanställa och analysera länsbefolkningens livsvillkor, levnadsvanor och hälsa ur ett jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv.

Omställningen till ett samhälle som hanterar naturens resurser med respekt är en av vår tids största utmaningar. Det kommer att kräva stora insatser, mycket vilja och att alla som kan bidrar. För Region Örebro län är det självklart att vara en ansvarfull aktör i detta arbete och inom organisationen har omställningen på många sätt påbörjats. Men nu behöver omställningstakten öka. Det är därför viktigt att alla verksamheter inom Region Örebro län tar sitt ansvar för att ställa om till en långsiktigt hållbar utveckling.

Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling

År 2015 antog FN:s medlemsstater *Agenda 2030* för att tillsammans möta de utmaningar världen står inför. Agendan består av 17 globala mål som syftar till att utrota fattigdom, stoppa klimatförändringarna och skapa fredliga och trygga samhällen. En viktig princip i Agenda 2030 är att ingen ska lämnas utanför. Hänsyn ska tas till de individer, grupper och samhällen som har sämst förutsättningar. Ansvaret för att genomföra agendan vilar

på varje medlemsland. Den svenska regeringen har uttalat att Sverige ska vara i framkant i arbetet med Agenda 2030. Regioner och kommuner är viktiga aktörer för att nå målen.

Under programperioden kommer tio av målen i Agenda 2030 vara i särskilt fokus inom Region Örebro läns verksamheter. Under våra övergripande mål beskriver vi hur vi ska arbeta för att uppnå målen.

Agenda 2030 – FN:s globala mål

*“Vi arbetar tillsammans
för en god hälsa och
livsmiljö”*

Koppling till Agenda 30 mål

2
INGEN
HUNGER

3
HÄLSA OCH
VÄLBEFINNANDE

13
BEKÄMPA KLIMAT-
FÖRÄNDRINGEN

15
EKOSYSTEM OCH
BIOLOGISK
MÅNGFALD

Övergripande mål

God hälsa och livsmiljö

Region Örebro län ska arbeta hälsofrämjande och förebyggande för att förbättra folkhälsan och bidra till att skapa goda livsmiljöer som främjar den psykiska och fysiska hälsan. Goda livsmiljöer är beroende av fungerande ekosystem med en rik variation av växter och djur. Det är därför grundläggande att vi skyddar den biologiska mångfalden.

Våra levnadsvanor är av stor betydelse för vår hälsa. Tobaksbruk, riskbruk av alkohol, otillräcklig fysisk aktivitet och ohälsosamma matvanor är de levnadsvanor som bidrar mest till den samlade sjukdomsburden i Sverige. Genom att våra verksamheter ger stöd till goda levnadsvanor kan vi bidra till att förebygga ohälsa och sjukdom.

Ohälsosam mat är, tillsammans med tobak, de främsta riskfaktorerna för ohälsa och förtida död i Sverige idag. Vilken mat vi äter har också stor påverkan på klimatet och miljön. Det är därmed av stor betydelse att vi erbjuder måltider som både främjar hälsan och tar hänsyn till miljön. Säsongsanpassade och grönsaksberikade menyer är en del av lösningen. Kranvatten bör vara förstahandsval som dryck.

Utförningen av inom- och utomhusmiljöer påverkar både miljön och vårt välbefinnande. För att säkra att våra om- och nybyggnationer är resurseffek-

tiva och att sunda och hållbara material används, ska alla större byggnationer vara certifierbara enligt nivå Silver eller Guld i miljöcertifieringssystemet Miljöbyggnad. Vi ska också arbeta mer medvetet med att skapa förutsättningar för ökad biologisk mångfald och ekosystemtjänster inom våra fastigheter.

Antibiotikaresistens och användningen av hälsoskadliga kemikalier är stora hot mot vår hälsa och välfärd. Vi måste därför ta vårt ansvar för att minska spridningen av kemikalier och läkemedel med negativa miljö- och hälsoeffekter till miljön.

Senast år 2045 ska Sverige inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser. Vi behöver därför öka takten i omställningen till fossilfria fordon och transporter. För att lyckas behöver vi ställa om våra arbetssätt och resvanor samt ställa krav på våra transportörer. Genom att underlätta val som är bra för både hälsa och miljö kan vi styra mot ökad resurseffektivitet.

Inriktningsmål

- Vi utvecklar stödet till goda levnadsvanor genom kunskap om människors behov och förutsättningar.
- Vi erbjuder mat och måltider som främjar hälsa och välbefinnande och har en liten klimat- och miljöpåverkan.
- Våra inom- och utomhusmiljöer är hälsofrämjande och förvaltas på ett hållbart sätt.
- Vi minimerar negativa miljö- och hälsoeffekter från kemikalier och läkemedel.
- Våra resor och transporter är resurseffektiva och drivs med förnybara drivmedel.

*“Vår verksamhet är
jämlik och jämställd”*

Koppling till Agenda 30 mål

5 JÄMSTÄLLDHET

10 MINSKAD OJÄMLIKHET

16 FREDLIGA OCH INKLUDERANDE SAMHÄLLEN

Övergripande mål

Jämlikt och jämställt

Region Örebro län ska erbjuda likvärdig vård, service och tjänster utan att diskriminera eller kränka någon. Våra verksamheter och arbetsplatser ska vara inkluderande och normmedvetna. Jämlika och jämställda arbetsplatser ska vara en självklarhet och är även en förutsättning för att klara vårt behov av arbetskraft i framtiden.

Att utjämna de påverkbara skillnaderna i hälsa inom en generation är Sveriges övergripande folkhälsopolitiska mål. Skillnader i hälsa mellan olika grupper i befolkningen gör att vi behöver fortsätta utveckla vårt arbete med riktade insatser.

Kön, könsöverskridande identitet och uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder, påverkar på vilket sätt vi blir bemötta och behandlade. Diskrimineringsgrunderna är viktiga utgångspunkter för vårt arbete och våra verksamheter ska ha goda möjligheter att ha med sig kunskap om olika förutsättningar i mötet med länsinvånare.

När vi kommunicerar med länsinvånare och medarbetare ska det göras med språk och bilder som är tydliga, trovärdiga och tillgängliga. Vi ska i text och bild uttrycka organisationens värderingar, och visa exempel på hur normer kan utvidgas.

Region Örebro län ska fortsätta att ha nolltolerans mot alla former av våld och diskriminering och arbeta för våldsfria miljöer och relationer. Det gäller både gentemot våra medarbetare och gentemot våra invånare. Vi måste fortsätta vara en aktiv part i samverkan mot våld för att tidigt upptäcka våld och för att erbjuda stöd och insatser.

FN:s konvention om barnets rättigheter är sedan år 2020 svensk lag, vilket ställer ökade krav på att tillgodose barns behov. Vi måste bli bättre på att inkludera och göra barn delaktiga. Det gäller barn som patienter, som brukare och som anhöriga.

Våra medarbetare ska ha en god arbetsmiljö med hög grad av delaktighet och möjlighet till egen utveckling, oavsett var i organisationen de arbetar. Vi är öppna för mångfald och motverkar all form av diskriminering och särbehandling på våra arbetsplatser. För en långsiktig kompetensförsörjning ska vi arbeta för att attrahera, rekrytera, utveckla och behålla våra ledare och medarbetare.

Inriktningsmål

- Vi genomför riktade insatser för att minska ojämlikheter i hälsa.
- Vi bemöter människor på ett sätt som stödjer och inkluderar.
- Vår information, vårt bildspråk och vår kommunikation är tillgängliga, normmedvetna och inkluderande.
- Vi har nolltolerans mot alla former av våld.
- Vi ger barn och unga möjlighet till delaktighet och inflytande.
- Vi är en attraktiv arbetsgivare med hälsofrämjande, jämlika och jämställda arbetsplatser som bidrar till en långsiktig kompetensförsörjning.

*“Vi är ansvarstagande
och använder våra resurser klokt”*

Koppling till Agenda 30 mål

7 HÅLLBAR ENERGI
FÖR ALLA

8 ANSTÄNDIGA
ARBETSVILLKOR
OCH EKONOMISK
TILLVÄXT

12 HÅLLBAR
KONSUMTION
OCH PRODUKTION

Övergripande mål

Ansvarsfull resursanvändning

Region Örebro län ska ta ansvar för både nuvarande som kommande generationers rättigheter och möjligheter till hälsa, välbefinnande och utveckling. Det innebär att våra verksamheter måste fördela och använda såväl ekonomiska resurser som naturresurser på ett hållbart och effektivt sätt.

En god hushållning med resurser är ofta starkt kopplad till minskad miljöpåverkan. Vi kan därför göra både ekonomiska, miljö- och hälsomässiga vinster om vi minimerar svinn och onödig förbrukning samt ställer rätt krav vid våra upphandlingar. Inköp av varor och tjänster står för en betydande del av Region Örebro läns kostnader och i många fall är vår organisation en stor kund för de leverantörer som anlitas. Därför är det viktigt att vi beaktar livscykelperspektivet vid varje upphandling och tar social hänsyn i de fall där det är möjligt.

All el som Region Örebro län förbrukar är förnybar, men en del av den energi vi använder för att värma upp våra lokaler är fortfarande icke-förnybar. Andelen förnybar energi ska därför öka under programperioden. Vi behöver också öka andelen egenproducerad el. Den totala energianvändningen måste minska.

En av de största källorna till Region Örebro läns miljö- och klimatbelastning är användningen av engångsmaterial. Vi måste därför intensifiera arbetet med att minska användningen av engångspro-

dukter eller byta ut produkter med hög klimatpåverkan till sådana med lägre. Användningen av återvunnet och återanvändningsbart material behöver öka.

Hur vårt finansiella kapital förvaltas har stor betydelse för såväl ekonomi som ekologisk och social hållbarhet. Finansvärldens roll för att styra investeringar har länge underskattats. Banker, fondförvaltare och försäkringsbolag har ett stort ansvar. Genom att ställa rätt krav kan Region Örebro län driva på finansmarknaden så att den utvecklas i en mer hållbar riktning. Vårt kapital ska förvaltas så att det bidrar till att uppnå målen i Agenda 2030.

Digitalisering är en viktig och prioriterad fråga för Region Örebro län. Digitalisering kan ge goda förutsättningar för resurseffektivisering och minskad miljöbelastning, till exempel genom digitala möten och arbetssätt. Samtidigt innebär digitaliseringen miljömässiga och sociala utmaningar vid produktion, användning och avfallshantering vilket Region Örebro län måste ta hänsyn till vid utvecklingen.

Inriktningsmål

- Vi ställer sociala och ekologiska krav vid upphandling och inköp som bidrar till omställning och hållbar utveckling.
- Vi använder energi som är förnybar och energieffektiviteten ökar i våra verksamheter.
- Vi minimerar vår materialförbrukning, minskar våra avfallsmängder och skapar robusta materialflöden.
- Våra finanser är socialt och miljömässigt hållbara och genererar avkastning.
- Vi tar tillvara digitaliseringens möjligheter för att skapa tillgängliga och inkluderande verksamheter med låg klimat- och miljöpåverkan.

En hållbar framtid

Det är viktigt att Region Örebro län som offentlig organisation tar ansvar för det avtryck våra verksamheter skapar. Genom ett aktivt arbete med vårt hållbarhetsprogram vill vi bidra till en bättre framtid för våra kommande generationer.

Framtidstro är en av våra starkaste drivkrafter och har en tydlig koppling till hälsa, välbefinnande och en hållbar utveckling. I Region Örebro läns undersökning Liv & hälsa ung 2020 uppgav 8 av 10 elever att de såg ljust på framtiden för sin egen del. Däremot såg bara 1 av 3 elever ljust på framtiden för

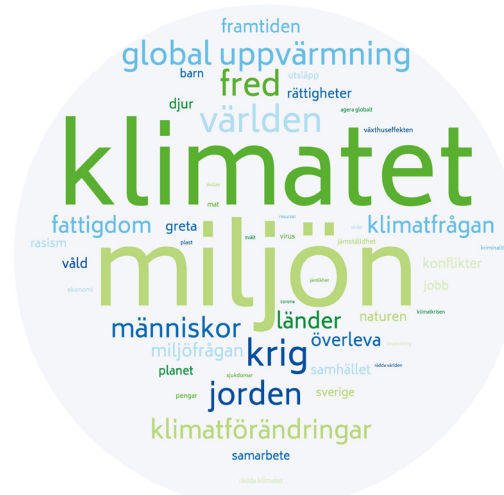
världen i stort. Ordmolnen nedan visar vilka frågor som eleverna såg som de viktigaste framtidsfrågorna. För den personliga delen dominerar ekonomiska och sociala frågor som ”jobb”, ”familj” och ”utbildning”. För världen i stort dominerar ekologiska och sociala frågor som ”klimatet”, ”miljön” och ”krig/fred”.

Vilken är den viktigaste framtidsfrågan ...

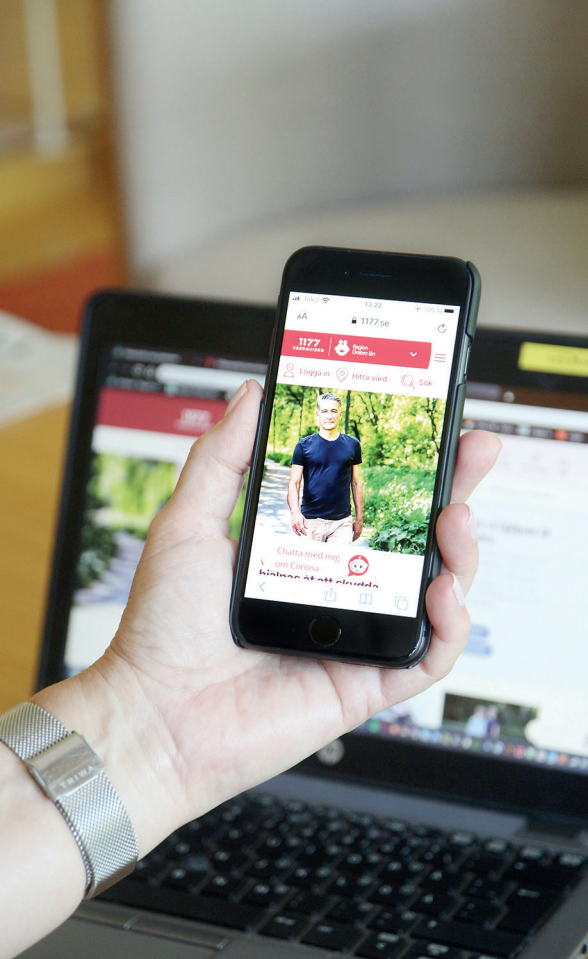
... för dig personligen?

... för världen i stort?

De yngre generationernas röster är en drivkraft i vårt hållbarhetsarbete för att tillsammans skapa ett bättre liv där fler kan se ljus på vår gemensamma framtid.

Region Örebro län

Postadress Region Örebro län, Box 1613, 701 16 Örebro, **E-post** regionen@regionorebrolan.se

Besöksadress Eklundavägen 2, Örebro, **Tel** 019-602 10 00
www.regionorebrolan.se

Foton: Icon Photography – sid 2 (tolkning, buss och tandvård),
sid 12, sid 15 (städ och Länstrafiken)
Övriga bilder Region Örebro län och bildbyråer